

– смислові (володіння діями з відбору змісту навчальної діяльності, визначення способів і видів у процесі вивчення курсу української мови професійного спрямування, здатність до системного аналізу, володіння культурою мислення);

– практичні (володіння розвиненими вміннями застосовувати на практиці отримані знання самостійної навчальної діяльності, здатність самостійно і ефективно вирішувати проблеми в галузі професійної діяльності, прагнення до творчої самореалізації, постійного професійного зростання).

Отже, за підсумками проведеного експерименту студенти відрізняються розвиненими вміннями застосовувати на практиці отримані знання в процесі самостійної навчальної діяльності, тривалим стійким позитивним ставленням до її виконання, збільшився запас професійної лексики студентів.

Список використаних джерел: 1. Стратегія реформування освіти в Україні: [Рекомендації з освітньої політики.] – К.: К.І.С., 2003. – 296 с. 2. Овчарук О. Ключові компетентності: Європейське бачення / О. Овчарук // Управління освітою. – 2004. – № 2. – С. 6-9.

УДК 331.101.262

Щербина В.М., к.т.н., доцент, Мацулевич О.Є., к.т.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет

ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Анотація. В роботі розглянуто функції та принципи сучасного тестового контролю якості знань студентів, який розглядається як система контрольних вимірювальних матеріалів, процедур тестування, технологій перевірки і оцінювання результатів навчання суб'єктів освітнього процесу.

Ключові слова: тестовий контроль, діагностика якості загальної освіти, функції контролю, система контрольних вимірювальних матеріалів.

Останнім часом у діагностиці якості загальної освіти поширюються такі технології, як тестування, діагностика, експертиза, моніторинг і педагогічна кваліметрія, що ставлять метою об'єктивізацію оцінок. Стає усе більше очевидним, що лише об'єктивна, всеохоплююча, науково розроблена діагностика засвоєних, перетворених і практично орієнтованих знань може не тільки стати індикатором якості підготовленості що навчаються, але й існувати як об'єктивний показник переваг або недоліків тої або іншої педагогічної системи.

У цьому зв'язку тестовий контроль розглядається як система контрольних вимірювальних матеріалів, процедур тестування, технологій перевірки й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу. При цілеспрямованому підборі завдань, творчий розвиток стає домінуючим, сприяючи активізації пізнавальної діяльності що навчаються й реалізації ряду функцій контролю: діагностичної, контрольної-оцінної, навчальної, розвиваючої, виховної, організаційної, що стандартизує, інформаційної, управлінської, що демократизує, соціально-економічної, гуманістичної.

Діагностична функція впливає безпосередньо із самої суті будь-якого контролю, але при тестовому вона проявляється ще й у тім, що він задає вимоги до одержання валідної інформації про якість знань, умінь і навичок, психологічних якостей тих, кого навчають; сприяє їхній диференціації за рівнем підготовки, відділенню знання від незнання, виявленню різних видів знань; забезпечує широке використання освітнього моніторингу для оцінки якості утворення й можливості змістовного аналізу засвоєння навчального матеріалу; дозволяє проводити експертизу стану утворення на основі порівняльності даних освітньої статистики. Завдяки змістовному аналізу засвоєння навчального матеріалу педагогічна діагностика одержує новий інструментарій для виявлення індивідуальних ускладнень, їхніх причин і напрямків корегування освітньої діяльності учнів і вчителів.

Контрольно-оцінююча функція забезпечує підбиття підсумків навчання шляхом здійснення проміжного або підсумкового контролю у формі тестів і дозволяє кількісно вимірювати показники навчальних досягнень студентів. Систематичне застосування поточного контролю в освітній практиці приводить до позитивних тенденцій у розвитку особи, сприяючи закріпленню установок на самоосвіту й самоактуалізацію. На сучасному рівні розвитку тестових технологій метою поточного контролю стає не примус до

навчання з боку педагога, а самовдосконалення, характерне для розвиваючого навчання, у процесі якого активізуються розвиваюча й навчальна функції контролю.

Навчальна функція реалізується при проведенні різних видів навчального тестування для освоєння як навчального матеріалу, так і технології масового незалежного тестування, використанні завдань у тестовій формі для самоатестації. У застосуванні тестів проявляється взаємозв'язок контролюючої й навчальної функцій контролю, що повною мірою відповідає сучасним світовим тенденціям у переосмисленні ролі тестового контролю.

Розвиваюча функція проявляється у впливі на випробуваного результатів тестування, розвитку пам'яті, отриманні навичок застосування знань на практиці, прагненні поліпшити результат і отримати більш стійкі знання до наступного тестування, одержанні досвіду переносу знань із інших освітніх областей. Формуванню цих якостей сприяють і традиційні засоби контролю. Однак розвиваюча функція контролю реалізується лише за певних умов, коли в процесі контролю й самоконтролю виникає потреба в пізнавальній діяльності, самовдосконаленні й одержанні досвіду творчої діяльності при виконанні навчальних завдань. Істотною ознакою, що обумовлює домінування навчальної й розвиваючої функцій тестового контролю, є оптимізація складності завдань.

Мотиваційно-спонукальна функція проявляється через вплив тестування на всіх суб'єктів освітнього процесу. По-перше, на учнів: формування впевненості в об'єктивності оцінок і можливості досягнення більш високих результатів; створення атмосфери змагальності й підвищення відповідальності за результати; орієнтація на співробітництво з викладачем; самоорганізація й самопідготовка. По-друге, на викладачів: підвищення відповідальності за результати освітньої діяльності; удосконалювання освітніх програм; створення більш комфортних умов при навчанні та аналізі результатів контролю.

Виховна функція тестового контролю обумовлює посилення інтересу до знань, вироблення посидючості й здатності працювати систематично, придбання навичок самоконтролю, самооцінки й самокорекції, поява потреби співробітничати із учителем. Ця функція відіграє важливу роль у формуванні мотиваційної основи діяльності що навчається.

Організаційна функція виражається в здатності тестування забезпечувати умови самостійної роботи, самонавчання, самоконтролю,

індивідуалізації навчання на основі розробки й використання нових освітніх технологій, зміна структури навчального процесу й форми контролю.

Функція, що стандартизує, проявляється в забезпеченні однакових вимог до рівня базової підготовленості різних освітніх установ, що вчать, що особливо важливо при підсумковій атестації випускників і відборі абітурієнтів.

Інформаційна функція обумовлена широким поширенням і розвитком освітніх технологій, створенням відкритого федерального банку освітньої статистики й формуванням системи багаторівневого моніторингу якості утворення, можливістю одержання статистичних норм якості навчальних досягнень і рейтингу освітніх установ за рівнем досягнутої якості, доступністю інтегральної освітньої інформації широкому колу користувачів.

Функція, що демократизує, забезпечує однакові умови проходження атестації для всіх учнів, добровільність участі в різних видах тестування, право на помилку, варіативність вибору учнем форм атестації.

Управлінська функція пов'язана з одержанням і аналізом результатів навчальних досягнень учнів і забезпеченням умов для прийняття обґрунтованих рішень на основі об'єктивної й достовірної освітньої інформації.

Соціально-економічна функція забезпечує скорочення витрат і часу на проведення підсумкових контрольно-оцінних процедур, надає випускникам можливості надходження у вузи без виїзду з будинку, з меншими матеріальними витратами, частково вирішує питання працевлаштування певної частини педагогічних кадрів.

Гуманістична функція проявляється в тім, що тестові технології створюють психологічно більше комфортні умови при контролі, забезпечуючи збереження здоров'я в першу чергу на підсумковій атестації й вступних випробуваннях за рахунок зниження психологічних навантажень.

Реалізація перерахованих вище функцій залежить від форм і методів підготовки студентів до тестування, а також від принципів його організації й проведення: науковості, ефективності, об'єктивності й надійності, системності використання в освітній практиці як відбиття педагогічної адекватності в єдності навчання й контролю.

Список використаних джерел: 1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий /В.С.Аванесов// – М.: АДЕПТ, 1998. 2. Аванесов В.С. Научные проблемы тестового контроля знаний /В.С.Аванесов// – М.: Исслед. Цент

пробл. кач. подгот. спец. (ИЦПКПС), 1994. 3. Аванесов В.С. Основы теории разработки заданий в тестовой форме /В.С.Аванесов//. – М.: ИЦПКПС, 1989. 4. Ефремова Н.Ф. Современные тестовые технологии в образовании /Н.Ф.Ефремова//– Учеб. пособие. – М.: Логос, 2003. 5. Звонников В.И. Шкалирование и выравнивание результатов педагогических измерений /В.И.Звонников, Н.Н.Найденова, С.В.Никифоров, М.Б.Чельшкова//– М.: Логос, 2003. 6. Ильина Т.А. Тестовая методика проверки знаний и программированное обучение /Т.А.Ильина // Сов. педагогика. – 1967. – № 2.

УДК 378.1.338

Яворська Т. І., д.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НАПРЯМУ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Анотація. Виявлені зовнішні та внутрішні причини впливу на якісний рівень підготовки фахівців напряму «Економіка підприємства». Встановлено, що основними причинами є низький рівень практичних знань студентів і невідповідність їхньої кваліфікації вимогам сучасного ринку праці. Розглянуто сутність основних функцій, які повинен вміти виконувати бакалавр з економіки підприємства. Рекомендовані напрямки вдосконалення навчального плану підготовки фахівців.

Ключові слова: напрям «Економіка підприємства», практична підготовка, магістр, бакалавр, навчальний план, кваліфікаційна характеристика.

Вже досить тривалий час точиться дискусія щодо необхідності скорочення кількості підготовки фахівців напряму «Економіка підприємства» для потреб народного господарства країни або окремого регіону. Відповідно висувуються тези щодо зменшення ліцензійного обсягу студентів даного напряму у вищих навчальних закладах на перспективу. Склалася ситуація, що при великій кількості фахівців наведеного напряму, якість їх підготовки залишається низькою. Проте практика свідчить, що студенти із високим рівнем професійної компетенції, незважаючи на конкуренцію, знаходять застосування своїх знань на ринку праці.

Ми спробували виявити основні причини, які впливають на якісний рівень підготовки фахівців. Зокрема, проведений SWOT – аналіз підготовки магістрів спеціальності «Економіка підприємства» Таврійського державного агротехнологічного університету показав, що студенти до внутрішніх сильних сторін даної спеціальності відносять достатньо високий теоретичний рівень підготовки викладачів, постійне проведення консультативної роботи, доступність методичного забезпечення, толерантне відношення викладачів до студентів тощо.

Внутрішніми слабкими сторонами підготовки, з точки зору студентів, вважається відсутність диференційованого підходу у навчальному процесі через велику чисельність студентів у групі, мала кількість практичних занять із вирішенням конкретних виробничих ситуацій на реальних підприємствах, значна частка предметів гуманітарної та загальноекономічної підготовки, недостатній обсяг годин для якісного викладання дисциплін професійного та практичного спрямування.

З нашої точки зору, до основних зовнішніх загроз якісної підготовки можна віднести недостатньо високий рівень шкільних знань майбутніх студентів, відсутність мотивації їх підготовки у вищих навчальних закладах, а до внутрішніх – невідповідність структурно-логічної схеми підготовки вимогам до кваліфікації економістів аграрного профілю, бажання підготувати «універсального економіста», відсутність виробничої практики, недосконалий навчальний план підготовки фахівців і зрештою не завжди висока професійна кваліфікація викладачів.

Отже, поєднання зауважень студентів і вимог роботодавців дало можливість зробити висновок, що найбільш слабким місцем для випускників економічних спеціальностей є низький рівень практичних знань студентів і невідповідність їхньої кваліфікації вимогам сьогодення. І оскільки не кількість фахівців на ринку праці сьогодні відіграє головну роль, а якість їх підготовки, виникла необхідність перегляду навчальних планів в сторону підвищення рівня практичної підготовки студентів.

Одним із основних стандартів вищої освіти є освітньо-кваліфікаційна характеристика, тобто сукупність норм, які визначають вимоги до освітнього (кваліфікаційного) рівня. Вважається, що освітня характеристика – це основні вимоги до якостей і знань особи, що відповідає певному освітньому рівню; кваліфікаційна характеристика – це основні вимоги до професійних знань, умінь і навичок фахівця, які необхідні для успішного